

Staatsbosbeheer
De heer
Groenewoudseweg 7
3896 LS ZEEWOLDE

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Verzenddatum
6 juli 2018

Bijlagen

Uw kenmerk

Ons kenmerk
2258025

Onderwerp

Wet natuurbescherming: ontheffing voor het vangen en transporteren van ringslangen in het Kuinderbos

Geachte heer

Op 18 juni 2018 hebben wij uw aanvraag voor een ontheffing, in het kader van de Wet natuurbescherming ontvangen voor het wegvangen van ringslangen bij twee composthopen in het Kuinderbos inclusief de bijbehorende bijlagen. Wij hebben uw aanvraag beoordeeld op basis van de in artikel 3.8 en 3.10 van de Wet natuurbescherming genoemde voorwaarden en criteria, op grond waarvan een ontheffing kan worden verleend. Deze beoordeling heeft ertoe geleid dat wij hebben besloten de door u aangevraagde ontheffing te verlenen. Hierbij treft u ons besluit aan.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter,

Mr. Drs. T. van der Wal

L. Verbeek

Besluit van GEDEPUTEERDE STATEN van Flevoland op een verzoek voor een ontheffing op grond van artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Inhoudsopgave

- A. Besluit
- B. Onderwerp aanvraag
- C. Wettelijk kader Wet natuurbescherming
- D. Beleid Provincie Flevoland
- E. Inhoudelijk beoordeling
- F. Kennisgeving en afschriften
- G. Bezwaar
- H. Ondertekening

Bijlage 1: kaart van het Kuinderbos met de 2 composthopen

Bijlage 2: Informatieblad bezwaarprocedure Gedeputeerde Staten van Flevoland

A. Besluit

Gedeputeerde Staten van Flevoland hebben besloten op grond van artikel 3.10 Wet natuurbescherming, overwegende dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat en dat door gebruik van de ontheffing geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort, aan Staatsbosbeheer ontheffing te verlenen voor het vangen en transporteren van ringslangen bij twee composthopen in het Kuinderbos. Deze ontheffing is geldig vanaf de datering van dit besluit tot en met 31 december 2022. Aan deze ontheffing worden de volgende voorwaarden verbonden:

Algemene voorwaarden

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met provincie Flevoland (via wnb@flevoland.nl en handhaving@ofgv.nl indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

Specifieke voorwaarden

1. Voordat in gebruik zijnde broeihopen onbruikbaar worden gemaakt zijn er vervangende broeihopen aangelegd ter compensatie. Een week voordat broeihopen daadwerkelijk onbruikbaar worden gemaakt dient hiervan melding te worden gedaan via handhaving@ofgv.nl.
2. Tussen 15 juli en 1 augustus (ruim na de periode dat de vrouwtjes eieren leggen en voor de periode dat de eieren uitkomen) plaatst Staatsbosbeheer een 'paddenscherm' rond de composthoop en graaft binnen deze cirkel een aantal emmers in met de rand op het maaiveld.
3. In deze emmers is een laagje bladeren of houtsnippers aangebracht zodat de jonge

- slangen enige dekking hebben in de emmer. Kleine gaten in de bodem van de emmer zorgen ervoor dat bij een eventuele bui er geen grote hoeveelheden water in de emmer komen.
4. Dagelijks wordt de emmer gecontroleerd op de aanwezigheid van ringslangen. Deze slangen worden getransporteerd naar een deel van het Kuinderbos waar de dieren verder van de weg losgelaten worden. Dieren mogen niet naar andere terreinen worden vervoerd.
  5. De uitzetplek moet rijk voorzien van dekking en binnen een straal van 100 meter is water aanwezig.
  6. Het vangen en verplaatsen eindigt als het paddenscherp en emmers verwijderd zijn, maar in elk geval voor 10 oktober. Binnen een kalenderjaar is deze ontheffing dus maximaal geldend in de periode 15 juli-10 oktober.
  7. De werkzaamheden worden uitgevoerd door een medewerker van Staatsbosbeheer of door iemand die namens Staatsbosbeheer de werkzaamheden uitvoert. Staatsbosbeheer blijft eindverantwoordelijk.
  8. In de directe omgeving van de bestaande composthopen, wordt een broeihop aangelegd door de ringslangwerkgroep. Deze broeihopen liggen verder van de weg zodat de dieren een veilig alternatief aangeboden krijgen.
  9. Omwonenden worden voorgelicht over de problematiek van de composthopen en de verkeersslachtoffers. Staatsbosbeheer doet halverwege het traject, najaar 2020 verslag over deze voorlichting en de resultaten die geboekt zijn.
  10. Tenminste tweemaal per jaar worden omwonenden uitgenodigd om te participeren in het wegvangen en transporteren van de ringslangen.

B. Onderwerp aanvraag

Op 18 juni 2018 hebben wij uw aanvraag voor een ontheffing, in het kader van de Wet natuurbescherming ontvangen voor het afvangen van ringslangen bij twee composthopen in het Kuinderbos. Bij de aanvraag hoort het aanvraagformulier en het activiteitenplan. Het Kuinderbos kent een eigen ringslangwerkgroep die in maart broeihopen aanlegt voor de ringslang. Daarnaast hebben particulieren die in het bos wonen vaak een composthoop liggen in het bos grenzend aan hun tuin. De laatste jaren neemt het aantal verkeersslachtoffers toe op met name Hopweg en Schoterweg op de wegvakken nabij de Kuinderplas. Het merendeel betreft jonge dieren maar ook volwassen vrouwtjes die deelnemen aan de reproductie zijn slachtoffer. Gemeente Noordoostpolder, Waterschap Zuiderzeeland, Staatsbosbeheer, ringslangwerkgroep Kuinderbos, RAVON en Landschapsbeheer Flevoland zijn de afgelopen jaren bezig geweest om de oorzaken van deze toename aan verkeersslachtoffers te onderzoeken en daarvoor oplossingen te realiseren. Jonge slangen in het Kuinderbos van twee composthopen die dicht aan de openbare weg liggen worden afgevangen en deze worden elders in het Kuinderbos weer losgelaten. Een composthoop ligt bij het huizenblok aan de Hopweg 10, de ander aan de Schoterweg 5 (zie bijlage 1). Middels voorlichting is het verder de bedoeling om bewoners te attenderen op de aanwezigheid van eiafzet van de ringslang in composthopen en de negatieve effecten op de ringslangen door het relatief grote aantal overreden dieren op de nabijgelegen weg. Doel is om deze bewoners te stimuleren de composthopen minder geschikt te maken voor de ringslang.

C. Wettelijk kader Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) is het nationale wettelijke kader voor de soortenbescherming van in Nederland in het wild levende planten en dieren. De Wnb geeft algemene beschermingsmaatregelen met de zorgplicht (artikel 1.11) en de actieve soortenbescherming (artikel 1.12)

Artikel 1.3 lid 1 luidt: Ingeval Gedeputeerde Staten ingevolge het bepaalde bij of krachtens deze wet bevoegd zijn tot het nemen van een besluit met betrekking tot projecten of handelingen, zijn, tenzij anders bepaald, bevoegd Gedeputeerde Staten van de provincie waar het project of de handeling wordt gerealiseerd, onderscheidenlijk verricht.

Gedeputeerde Staten van Flevoland zijn gezien artikel 1.3 lid 1 van de Wet natuurbescherming het bevoegd gezag voor de onderhavige handeling.

In hoofdstuk 3: soorten, worden drie beschermingsregimes aangegeven: de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 tot en met 3.4), de Habitatrichtlijn (artikel 3.5 tot en met 3.9) en de andere soorten (artikel 3.10 tot en met 3.11).

De soort waarvoor ontheffing is aangevraagd van de in de Wnb genoemde verboden, valt onder het beschermingsregime van de Andere soorten. Hiervoor gelden de volgende verboden:

- opzettelijk doden of vangen (art 3.10, lid 1a),
- vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk beschadigen of vernielen (art. 3.10, lid 1b)
- opzettelijk planten plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen. (art.3.10, lid 1c).

GS kunnen op basis van art. 3.10 Wnb ontheffing verlenen, indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- zij is nodig:
  - in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats,
  - ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom,
  - in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid, of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
  - voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of onder strikt gecontroleerde omstandigheden op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen soorten vangen, plukken of onder zich hebben;
  - in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden;
  - ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraaftplaatsen;
  - ter beperking van de omvang van de populatie van dieren;
  - ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren,
  - in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw,
  - in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer,
  - in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied of
  - in het algemeen belang.
- de ontheffing op het verbod veroorzaakt geen verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort.

D. Beleidsuitgangspunten Provincie Flevoland

Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Flevoland 2016

In de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Flevoland 2016 zijn door Provinciale Staten regels gesteld ter invulling van de taken die de Provincie Flevoland heeft

voortvloeiende uit de Wet natuurbescherming. Beleidsregels uitvoering Wet natuurbescherming Flevoland 2016. De beleidsuitgangspunten voor het verlenen van ontheffingen van de Wet natuurbescherming zijn opgenomen in de Beleidsregels Wet natuurbescherming.

E. Inhoudelijke beoordeling

De beoordeling van de aanvraag en de bijbehorende belangenafweging vindt plaats in 4 stappen:

1. Andere bevredigende oplossing;
2. Het wettelijk belang;
3. Toetsing aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort(en);
4. Mitigerende of andere maatregelen die de effecten beperken;

Ad. stap 1: Zijn er andere bevredigende oplossingen?

Gemeente Noordoostpolder, Waterschap Zuiderzeeland, Staatsbosbeheer, ringslangwerkgroep Kuinderbos, RAVON en Landschapsbeheer Flevoland zijn de afgelopen jaren bezig geweest om de oorzaken van deze toename aan verkeersslachtoffers te onderzoeken en te zoeken naar oplossingen. De volgende oplossingrichtingen zijn onderzocht:

- Het slootschoonsel anders verwerken. Het slootschoonsel wordt nu verwerkt in de bosrand. Dit zou in theorie kunnen leiden tot een extra eiafzetplaats en een goede plek voor dieren om te zonnen. De rand met verwerkt slootschoonsel is gecontroleerd door de vrijwilligers van SBB en reproductie vindt daarin niet plaats. Dat het een mooie zonplek vormt is evident. Het verwijderen van deze zonplek heeft grote financiële gevolgen en lijkt, gezien het geringe aantal waarnemingen van slangen op dit maaisel, niet de meest effectieve manier om het probleem op te lossen.
- Ander maaibeheer wegbermen. Intensiever maaien zou zonplekken creëren verder van de weg. Botanisch zijn de bermten door het huidige maaibeheer juist erg interessant. Het is vanuit botanisch oogpunt ongewenst om dit beheer op te geven.
- Broeihopen van de ringslangwerkgroep verder van de weg. Dit onderdeel wordt nu uitgevoerd.
- Aanleg van faunabuizen onder de weg. De aanleg van twee buizen staat op de planning.
- Verleggen van de composthopen in beheer particulieren. Dit onderdeel wordt in de ontheffingsperiode aangepakt. De composthopen liggen nu in het bos van Staatsbosbeheer en deze composthopen worden al jarenlang gedoogd. Staatsbosbeheer zou enerzijds kunnen zeggen dat de broeihopen niet meer op haar terrein mogen komen te liggen maar dan zullen veel bewoners de hoop op hun eigen terrein leggen en is er geen invloed meer op die composthoop en het probleem voor de slangen niet opgelost. Staatsbosbeheer zou ook kunnen zeggen dat de broeihoop niet meer dicht bij het huis (en de weg) mag. Het is de vraag hoeveel bewoners bereid zijn honderden meters te lopen met hun tuinafval en Staatsbosbeheer wil deze composthopen liever niet midden in het bos. Een werkbaar alternatief is om de bewoners mee te nemen in de rol van hun composthoop in de natuur en door voorlichting hen te bewegen om de composthoop onaantrekkelijk te maken voor ringslangen en/of de composthoop te verplaatsen/op te heffen. Om de mensen mee te nemen in het proces is tijd en inzicht nodig in het probleem. Reden om een traject van 5 jaar te kiezen om dieren af te vangen van twee composthopen en dat te gebruiken om de voorlichting vorm te geven. Daarnaast wordt voorkomen dat het aantal dode jonge slangen stijgt.

Door de omwonenden mee te nemen in het proces, de aanleg van faunabuizen onder de weg, en de realisatie van broeihopen nabij de composthopen waar de ringslangen aan kunnen wennen, in combinatie met het vangen en verplaatsen van net uitgekomen slangen

denken we de beste oplossing gevonden te hebben voor de toekomst van de ringslang op de langere termijn. Na 5 jaar zouden dan alle composthopen dicht bij de weg moeten zijn opgeheven, onbruikbaar zijn gemaakt dan wel zijn verplaatst naar een locatie verder van de weg. Ecologisch gezien dus de beste oplossing.

Ad. stap 2: Wat is het wettelijk belang?

De ringslang valt onder de categorie 'Overige soorten' (Art. 3.10 van de Wnb). Voor deze soorten kan het belang van de Bescherming Flora en Fauna van toepassing zijn. De activiteiten, die middels de ontheffing aangevraagd worden, hebben tot doel om het aantal verkeersslachtoffers op de wegen te beperken en kan onder dit belang vallen.

Ad. stap 3: Is de gunstige staat van instandhouding van de soort in het geding?

De maatregel is erop gericht om een positief effect te hebben op de gunstige staat van instandhouding. Het Kuinderbos staat bekend als een van de beste ringslangplekken van Nederland. Met een gemiddelde van 7-9 dieren per monitoringsronde streeft het gebied andere gebieden met vaak een gemiddelde van 1-3 slangen per ronde ruim voorbij (data RAVON). Het hoge aantal verkeersslachtoffers in de periode 2013- 2016 wordt door RAVON ingeschat als een bedreiging voor de populatie. Als dit aantal dieren jaarlijks slachtoffer wordt in het verkeer zal dat invloed kunnen hebben op de populatieontwikkeling en de gunstige staat van instandhouding. Dankzij de maatregel in 2017 waarbij de dieren in een proef afgevangen werden en verder van de weg weer losgelaten werden is het aantal verkeersslachtoffers weer gedaald naar 111 waarvan 62 jonge dieren. In combinatie met andere maatregelen in het gebied wordt gestreefd om het aantal verkeersslachtoffers verder terug te brengen. De ringslang kan nu in het gehele Kuinderbos voorkomen. Het verplaatsen van dieren binnen het Kuinderbos heeft dan ook geen effect op de genetische samenstelling van de populatie. De beperking binnen de ontheffingsaanvraag dat de dieren in het Kuinderbos uitgezet moeten worden is een bewuste keus. Uitzetten in andere gebieden zou kunnen leiden tot een ongewenste genetische mix in andere gebieden of een introductie van de ringslang in een gebied waar de soort nog niet voorkomt. Dat zou allerlei onvoorziene consequenties op de staat van instandhouding kunnen hebben. Reden om daar bewust niet voor te kiezen. Alle voorgestelde maatregelen zijn er juist voor bedoeld om de staat van instandhouding te verbeteren. Door het nemen van de maatregelen is de staat van instandhouding dus niet in het geding.

Ad. stap 4: Mitigerende of andere maatregelen die de effecten beperken

- Tussen 15 juli en 1 augustus (ruim na de periode dat de vrouwtjes eieren leggen en voor de periode dat de eieren uitkomen) plaatst Staatsbosbeheer een 'paddenscherm' rond de composthoop en graaft binnen deze cirkel een aantal emmers in met de rand op het maaiveld.
- In deze emmers is een laagje bladeren of houtsnippers aangebracht zodat de jonge slangen enige dekking hebben in de emmer. Kleine gaten in de bodem van de emmer zorgen ervoor dat bij een eventuele bui er geen grote hoeveelheden water in de emmer komen.
- Dagelijks wordt de emmer gecontroleerd op de aanwezigheid van ringslangen. Deze slangen worden getransporteerd naar een deel van het Kuinderbos waar de dieren verder van de weg losgelaten worden. Dieren mogen niet naar andere terreinen worden vervoerd.
- De uitzetplek moet rijk voorzien van dekking en binnen een straal van 100 meter is water aanwezig.
- Het vangen en verplaatsen eindigt als het paddenscherm en emmers verwijderd zijn, maar in elk geval voor 10 oktober. Binnen een kalenderjaar is deze ontheffing dus maximaal geldend in de periode 15 juli-10 oktober.
- De werkzaamheden worden uitgevoerd door een medewerker van Staatsbosbeheer of door

iemand die namens Staatsbosbeheer de werkzaamheden uitvoert. Staatsbosbeheer blijft eindverantwoordelijk.

- Staatsbosbeheer nodigt mensen uit de omgeving uit om mee te gaan met een of meerdere controles van de emmers zodat ze geïnformeerd worden over de ringslang en de manier waarop zij voortplant. Tevens wordt de problematiek van composthopen nabij de openbare weg uitgelegd en de mensen geïnformeerd dat we willen werken aan een oplossing van het aantal verkeersslachtoffers.
- In de directe omgeving van de bestaande composthopen, worden een broeihoop aangelegd door de ringslangwerkgroep. Deze broeihopen liggen verder van de weg zodat de dieren een veilig alternatief aangeboden krijgen. Deze worden in het seizoen oktober 2018-maart 2019 gerealiseerd.
- Een werkbaar alternatief is om de bewoners mee te nemen in de rol van hun composthoop in de natuur en door voorlichting hen te bewegen om de composthoop onaantrekkelijk te maken voor ringslangen en/of de composthoop te verplaatsen/op te heffen. Om de mensen mee te nemen in het proces is tijd en inzicht nodig in het probleem. Reden om een traject van 5 jaar te kiezen om dieren af te vangen van twee composthopen en dat te gebruiken om de voorlichting vorm te geven.

F. Kennisgeving en afschriften

Van dit besluit zal conform artikel 3:42 tweede lid van de Algemene wet Bestuursrecht door ons kennis worden gegeven door middel van publicatie in een huis-aan-huisblad en op de website van de Provincie Flevoland.

Afschriften van dit besluit worden verzonden aan:

- KNNV Lelystad, lelvstad@knnv.nl,
- Vogel- en Natuurwacht Flevoland, info@vogelwachtflevoland.nl,
- Dierbaar Flevoland, info@dierbaarflevoland.nl,
- OFGV, info@ofgv.nl.

G. Bezwaar

Tegen dit besluit kunt u binnen zes weken na datum van verzending van deze brief schriftelijk bij ons bezwaar maken. Uw bezwaarschrift dient ondertekend te zijn en voorzien van uw naam en adres, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar. Nadere informatie over de bezwaarprocedure treft u aan in het hierna volgende informatieblad.

H. Ondertekening

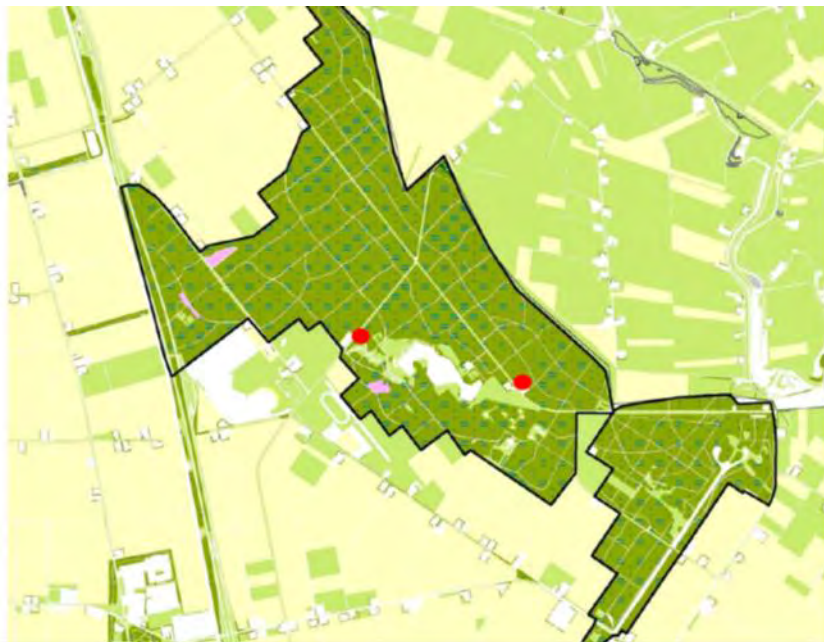
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter,

Mr. Drs. T. van der Wal

L. Verbeek

Bijlage 1: kaart van het Kuinderbos met de 2 composthopen

Zwart omlijnd gebied, is het gebied waarbinnen ringslangen weer uitgezet mogen worden. De rode stippen betreffen de composthopen waar de ringslangen afgevangen en verplaatst worden

Bijlage 2: Informatieblad bezwaarprocedure Gedeputeerde Staten van Flevoland

Bezwaar

Tegen onze besluiten kunt u op grond van artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht binnen zes weken na datum van verzending ervan bij ons schriftelijk bezwaar maken. Uw bezwaarschrift dient ondertekend en voorzien te zijn van uw naam en adres, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar.

Verzoek om voorlopige voorziening

Wanneer u van mening bent dat, in afwachting van de behandeling van uw bezwaarschrift, een voorlopige voorziening moet worden getroffen, kunt u een verzoek daartoe indienen bij de Voorzieningenrechter. Het adres is Rechtbank Midden-Nederland, Afdeling Bestuursrecht, voorlopige voorzieningen, Postbus 16005, 3500 DA Utrecht. Uw verzoek om voorlopige voorziening wordt pas in behandeling genomen wanneer u griffierecht heeft betaald. De rechtbank laat u weten hoe hoog het griffierecht is en op welke wijze u dit kunt overmaken.

Overslaan van de bezwaarschriftenprocedure

Op grond van artikel 7:1a van de Algemene wet bestuursrecht kunt u in uw bezwaarschrift aangeven dat u de bezwaarschriftenprocedure wilt overslaan en rechtstreeks in beroep wilt gaan bij de bestuursrechter. In artikel 7:1 a tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht is bepaald dat wij een dergelijk verzoek in ieder geval moeten afwijzen wanneer: A) het bezwaarschrift is gericht tegen het niet op tijd nemen van een besluit. B) tegen het besluit door een andere belanghebbende ook een ander bezwaarschrift is ingediend waarin zo' n verzoek niet is gedaan en dit bezwaarschrift ontvankelijk is. Wij stemmen alleen in met het verzoek om de bezwaarschriftenprocedure over te slaan, wanneer de zaak daarvoor geschikt is. Wanneer dit het geval is, zenden wij het bezwaarschrift door aan de bevoegde rechter.

Proceskostenvergoeding

Tot slot wijzen wij u er nog op dat u op grond van artikel 7:15, tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht bij ons - voordat wij een besluit hebben genomen op uw bezwaarschrift - een verzoek kunt indienen om de kosten die u redelijkerwijs in verband met de behandeling van uw bezwaarschrift moet maken, te vergoeden. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om kosten van rechtsbijstand, kosten van een getuige/deskundige; reis- en verblijfkosten, kosten van uittreksels uit openbare registers, telefoongesprekken. Bij het indienen van zo'n verzoek moet u het bedrag van de vergoeding aangeven en stukken overleggen waaruit blijkt dat u deze kosten daadwerkelijk heeft gemaakt. Bij het besluit dat wij op het bezwaarschrift nemen, wordt tegelijkertijd een besluit genomen op een ingediend verzoek om vergoeding van de kosten.